

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 37/2023-63

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Petrom Belicom, M. R. Štefánika 36, Martin, proti postupu Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 199/2010 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 199/2010 **b o l o p o r u š e n é** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadostučinenie v sume **2 500 eur**.
3. Okresný súd Piešťany **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **375,24 eur** a zaplatiť ich právnomu zástupcovi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 16. októbra 2019 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 11 C 199/2010

(ďalej len „napadnuté konanie“). Sťažovateľ navrhuje priznať mu finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur.

2. Ústavný súd uznesením č. k. I. ÚS 37/2023-47 z 2. februára 2023 prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu.

3. Predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch proti Slovenskej republike a jej orgánom.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta, že napadnuté konanie v čase podania ústavnej sťažnosti nebolo skončené. Tvrdí, že okresný súd bol v jeho veci roky absolútne nečinný.

III.

Vyjadrenie okresného súdu, priebeh napadnutého konania, replika sťažovateľa a ústne pojednávanie

III.1. Vyjadrenie okresného súdu:

5. Okresný súd vo svojom vyjadrení uviedol, že ústavná sťažnosť je nedôvodná.

6. Zákonná sudkyňa, ktorej vyjadrenie je priložené k vyjadreniu okresného súdu, konštatovala, že od podania žaloby až do 17. februára 2016, keď sa stala zákonnou sudkyňou, sa v predmetnej veci nevykonali žiadne procesné úkony. Následne sa však vo veci postupovalo plynule, keď k predĺženiu napadnutého konania dochádzalo predovšetkým zo strany sťažovateľa.

III.2. Priebeh napadnutého konania:

7. Z vyjadrenia okresného súdu a predloženého súdneho spisu vyplýva takýto priebeh konania:

- 23. septembra 2010 – podanie žaloby na okresnom súde;
- 14. apríla 2016 – výzva sťažovateľovi na doplnenie neúplného podania;
- 27. júna 2016 – odmietnutie podania ako neúplného;
- 12. apríla 2017 – zrušenie uznesenia z 27. júna 2016 na základe sťažovateľom podaného odvolania;
- 13. júla 2017 – až 17. mája 2019 doručovania vyjadrení, oprava žalobného návrhu;
- 15. decembra 2017 – uznesenie o pripustení zmeny žaloby;
- 20. júna 2019 – pojednávanie odročené z dôvodov na strane sťažovateľa;
- 12. septembra 2019 – pojednávanie odročené z dôvodov na strane sťažovateľa;
- 26. novembra 2019 – pojednávanie odročené, nevyriešené zastupovanie sťažovateľa Centrom právnej pomoci;
- 30. januára 2020 – pojednávanie odročené z dôvodov na strane sťažovateľa;

- 5. marca 2020 – pojednávanie odročené z dôvodov na strane sťažovateľa;
- 28. apríla 2020 – pojednávanie zrušené pre protipandemické opatrenia;
- 4. júna 2020 – pojednávanie odročené z dôvodov na strane sťažovateľa;
- 24. septembra 2020 – pojednávanie opätovne odročené pre nedoriešené zastupovanie sťažovateľa Centrom právnej pomoci;
- 1. decembra 2020 – uznesenie o prerušení konania do právoplatného skončenia konania vedeného na Krajskom súde v Nitre pod sp. zn. 26 S 27/2020 (preskúmanie 42 rozhodnutí Centra právnej pomoci vo veciach sťažovateľa);
- 15. marca 2021 – zrušenie uznesenia okresného súdu z 1. decembra 2020 po sťažovateľom podanom odvolaní;
- 19. októbra 2021 – pojednávanie zrušené z dôvodu práceneschopnosti sudkyne;
- 13. januára 2022 – pojednávanie odročené z dôvodu, že sťažovateľ bude vypočutý dožiadaným súdom;
- 24. októbra 2022 – pojednávanie prostredníctvom videokonferencie, meritórne prejednanie veci;
- 22. novembra 2022 – vyhlásenie rozsudku;
- 16. februára 2023 – doručenie podania sťažovateľa, ktorým žiada o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov.

III.3. Replika sťažovateľa:

8. Sťažovateľ vo vlastnoručne písanej replike poukázal na skutočnosť, že aj okresný súd uznal absolútnu nečinnosť v trvaní 6 rokov od podania žaloby. Ďalej uviedol, že mu nemožno pričítať na ťarchu nedoriešenie otázky jeho právneho zastupovania. Aj Krajský súd v Trnave dospel k záveru, že v konaní sa malo postupovať aj bez zabezpečenia právnej pomoci. Zdôraznil, že samotné napadnuté konanie trvá už 13 rokov.

III.4. Ústne pojednávanie:

9. Ústavný súd po oboznámení sa s predloženými dokumentami dospel v tejto veci k záveru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci. Vzhľadom na uvedené podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

10. Sťažovateľ pred ústavným súdom namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní,

ktorého predmetom je rozhodovanie o žalobe sťažovateľa na ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch proti Slovenskej republike a jej orgánom.

11. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

12. Judikatúra ESLP a ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu, a to najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníkov konania a postup súdu (I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

13. Pokiaľ ide o skutkovú a právnu zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmet napadnutého konania (žaloba na ochranu osobnosti a o náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti s uloženým disciplinárnym trestom vo výkone trestu odňatia slobody) nemožno považovať za zvlášť skutkovo či právne zložitý. Ani samotný okresný súd nepoukázal na zložitosť ním prejednávanej veci.

14. Vo vzťahu k správaniu sťažovateľa možno konštatovať, že o predĺženie napadnutého konania sa v nemalej miere pričínal aj on sám, a to jednak podaním neúplného návrhu, ako aj následnými návrhmi či žiadosťami o odročenie nariadených pojednávaní z dôvodu nedoriešeného vybavovania jeho právneho zastupovania Centrom právnej pomoci (napadnutie rozhodnutí Centra právnej pomoci správnymi žalobami), resp. odmietnutím zúčastniť sa na ním vyžiadanom vypočutí prostredníctvom dožiadaného súdu z dôvodu, že nie je právne zastúpený, či nepreberaním poštou doručovaných zásielok.

15. Pokiaľ ide o samotný postup okresného súdu, možno ho už na prvý pohľad vzhľadom na celkovú dĺžku konania (13 rokov) považovať za nespĺňajúci požiadavku konania bez zbytočných prietahov, resp. prejednaní v primeranej lehote. Po počiatkovej 6 rokov trvajúcej absolútnej nečinnosti síce okresný súd začal v napadnutom konaní konať, avšak aj to neefektívne a nesústredene.

16. Ústavný súd zdôrazňuje, že predmetom napadnutého konania bola žaloba sťažovateľa proti Slovenskej republike a jej orgánom na náhradu nemajetkovej ujmy za tvrdené zlé zaobchádzanie vo výkone trestu odňatia slobody. Absolútna nečinnosť či neefektívna činnosť v trvaní niekoľkých rokov o žalobách proti štátu môže vyvolávať dojem, že súdy namietané nezákonné konanie štátu berú na ľahkú váhu, prípadne ho mlčky aprobujú. Takýto stav nemožno v právnom štáte akceptovať.

17. Vzhľadom na uvedené dospel ústavný súd k záveru, že postupom okresného súdu v napadnutom konaní bolo porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku tohto nálezu).

V.

Finančné zadosťučinenie a príkaz konať vo veci bez zbytočných priet'ahov

18. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

19. Podľa § 123 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, v ústavnej sťažnosti uvedie rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha.

20. Sťažovateľ navrhol, aby mu ústavný súd priznal finančné zadosťučinenie v sume 10 000 eur. Jeho výšku odôvodnil dlhotrvajúcim pocitom právnej neistoty, ako aj sankčnou funkciou proti okresnému súdu, resp. orgánom štátu.

21. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

22. Ústavný súd považoval v okolnostiach tejto veci (zohľadňujúc predmet napadnutého konania, nečinnosť okresného súdu, ale aj opakované predlžovanie napadnutého konania zo strany samotného sťažovateľa) za primerané priznať sťažovateľovi zadosťučinenie v sume 2 500 eur (bod 2 výroku tohto nálezu). Vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (bod 4 výroku tohto nálezu).

23. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal.

24. Vzhľadom na skutočnosť, že okresný súd vo veci sťažovateľa medzičasom rozhodol rozsudkom z 22. novembra 2022, stratilo vydanie takéhoto príkazu svoje opodstatnenie (porov. I. ÚS 474/2020).

VI.

Trovy konania

25. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 375,24 eur.

26. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov.

27. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2020 (prevzatie a príprava zastúpenia, podanie sťažnosti ústavnému súdu), teda dva úkony po 177 eur a dva režijné paušály po 10,62 eur.

28. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 Civilného sporového

poriadku) označeného v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. apríla 2023

Jana Baricová
predsedníčka senátu